Johan Julius Christian sündis 8.detsembril 1865.a. Hämeenlinnas sõjaväearsti perekonnas. Kodus hüüti teda lühidalt Jeaniks, hiljem sai ta selle nime all tuntuks kogu maailmas.

Kolme lapse kasvatamise mured jäid varakult tulevase helilooja ema õlgadele – Jean oli alles kaheaastane, kui isa suri. Perekonna eest aitasid hoolt kanda ka lähedased sugulased. Sibeliuse üksmeelses ja sõbralikus perekonnas armastati väga muusikat. Sellepärast oli ka loomulik, et lapsed jõudumööda muusikaga tegelesid.

Lastest andekaim oli keskmine – Jean. Juba viie aastaselt tegi ta tutvust klaveriga ja järgmise viie aasta pärast said kodused kuulda tema esimesi omaloomingulisi katsetusi.

Jeani ei ümbritsenud imelapse kuulsus. Hoopis vastupidi, ta oli väga elurõõmus, seltsiv ja nupukas mängukaaslane, erinedes neist vaid avarama kujutlusvõime, leidlikkuse ja suurema süvenemisoskuse poolest. Tal oli palju huvialasid, kuid muusika oli alati esikohal. 1880.aastal hakkas Sibelius viiulit õppima.

Elukutse valikul tuli 20aastasel noorukil arvestada omaste tahet. Tuli valida midagi “reaalsemat” kui muusika ja nii astuski Sibelius 1885.a. Helsingi Ülikooli, et õppida juristiks.

Samal ajal alustas ta muusikaõpinguid kahel erialal äsjaavatud muusikainstituudis. Viiulit õppis Sibelius ungarlasest pedagoogi H.Csillag´i klassis, muusikateooriat aga instituudi asutaja, helilooja Martin Wegeliuse juures.

Muusikaõpinguisse suhtus Sibelius suure tõsidusega, kuid ülikooli õppeainete vastu ei tundnud ta üldse mingit huvi. Lõpuks veendus kogu perekond, et Jeani elukutseks saab siiski olla ainult muusika. Nii piirdusid õpingud õigusteaduskonnas vaid kahe semestriga.

Viiuli erialal saavutas Sibelius peagi sellise taseme, et teda kutsuti õppejõududes koosnevasse keelpillikvartetti teist viiulit mängima. Kogenud pedagoogina nägi Martin Wegelius viiuldaja karjäärist unistavas noorukis omapärast heliloojatalenti. Wegelius nõudis oma õpilastelt kõigi

kompositsioonitehniliste aluste põhjalikku tundmist ja omandamist. Loomingulist vabadust lubati alles siis, kui eelnenud nõuded olid täidetud.

1898.aastal lõpetas Sibelius Helsingi Muusikainstituudi heliloojana. Lõputööks esitas ta kaks teost – süidi A-duur viiulile, aldile ja tšellole ning keelpillikvarteti a-moll.

Pärast instituudi lõpetamist määrati noorele heliloojale riiklik stipendium enesetäiendamiseks välismaal. Sügisel sõitiski Sibelius välismaale. Kaheaastane välisreis avardas tohutult noore muusiku silmaringi. Esimesel aastal täiendas ta ennast Berliinis, järgneval aastal aga Viinis. 1891.aastal saabus Sibelius tagasi kodumaale.

Sibelius kirjutas oma esimese suurteose – “Kalevala” - ainelise sümfoonia “Kullervo” solistidele, koorile ja orkestrile. Viieosalise suurteose esiettekannet Helsingis 28.aprillil 1892.aastal juhatas autor. 10.juunil 1892.aastal abiellus Sibelius Aino Järnefeltiga.

1892.a. sügisel kutsuti Sibelius kompositsiooni õppejõuks Helsingi Muusikainstituuti. Pedagoogina tegutses ta ligi kaheksa aastat.

90ndate aastate algul kujunes Sibelius soome erksamate kultuuritegelaste tuumiku juhtivaks liikmeks. Neil aastail kirjutas ta palju ja väga erinevais žanreis: romansse, klaveripalu, koorilaule, sümfoonilisi teoseid jm.

1896.a. valminud “Neli legendi sümfooniaorkestrile” on seotud eepose kõige elurõõmsama ja julgema kangelase – Lemminkäise iselaadsete juhtumustega.

“Tuonela luik” on Sibeliuse kõige lühem sümfooniline poeem. Vaatamata sellele, et süidi esiettekanne Helsingis oli seotud muusikakriitikute ja orkestrantide tugeva vastuseisuga, sai teos välismaal kiiresti populaarseks.

1897.a. määrati Sibeliusele alaline riiklik stipendium. See võimaldas loobuda pedagoogilisest

tööst ja pühenduda senisest enam loomingule. 34aastane helilooja võis asuda täie pingega esimese sümfoonia kirjutamisele.

Sümfooniline poeem “Finlandia” sündis otsese vastukajana tsaristlikule repressioonile. “Finlandia” on temaatikalt väga konkreetne ja meeldejääv.

Sibeliuse ainsaks ooperiks on “Tütarlaps tornis”. Kuid korduvalt on ta loonud muusikat draamateostele. 1903/04.a. talv oli Sibeliusele viimaseks Helsingis. Helilooja asus koos perekonnaga alaliseks maale – Helsingi lähedale Järvenpääle oma villasse, mille ta abikaasa auks “Ainolaks” nimetas. Metsavaikuses, kauni järve kaldal sai Sibelius end jäägitult muusikale pühendada. “Ainolas” töötas helilooja ümber 1903.a. loodud viiulikontserdi ja 1905.a. suvel valmis selle lõplik redaktsioon.

Esimestele “Ainola” - aastatele kaasnes Sibeliuse kasvav kuulsus välismaal. Tema teoseid esitati kõikjal suure menuga, sageli juhatas ta ise nende ettekannet. 1905.a. jaanuaris juhatas ta Berliinis oma II sümfooniat. Sellesama aasta märtsis esitati suure menuga Inglismaal tema I sümfooniat, “Finlandiat” ning muusikat draamale “Kuningas Christian II”. Arturo Toscanini juhatusel kõlasid Itaalias II sümfoonia, “Tuonela luik” ja “Finlandia”. 1905.a. lõpul viibis Sibelius Londonis ja Pariisis.

Nende aastate loominguline resultaat oli viljakas. 1907.a. valmis helilooja III sümfoonia – üks helgemaid Sibeliuse helitöid.

1909.a. kujunes pöördeliseks Sibeliuse loomingus. Varakevadel valmis heliloojal viieosaline keelpillikvartett “Intiimsed hääled”, milles esmakordselt on esiplaanil sügavad, kohati traagilised isiklikud elamused.

Keelpillikvartett on otseselt seotud järgneva helitöö – IV sümfooniaga. Sümfooniaga oli heliloojal palju ütelda. Võib-olla väljendas ta siin seda üksindust, mida tundis keset modernistlikke kunstikoole.

1914.a. külastas Sibelius Ameerikat. Norfolki muusikafestivaliks kirjutas Sibelius oma

järjekordse sümfoonilise poeemi “Okeaniidid”.

1914.a. alanud I maailmasõda tõi kitsendusi Sibeliuse kontserdireisidesse, kuid ei võtnud temalt loomisindu.

Suurejooneliselt tähistati Soomes 1915.a. Sibeliuse 50ndat sünnipäeva. Juubelikontserdil esitati autori juhatusel esmakordselt tema V sümfooniat.

1917-18ndate aastate keerukate sündmuste reas ei suutnud Sibelius hästi orienteeruda, kuid oma loomingus jäi ta truuks senistele printsiipidele.

Aastatel 1921-23 reisis helilooja palju Euroopas. Samal ajavahemikul kirjutas ta ka oma viimased ulatuslikud helitööd VI ja VII sümfoonia, sümfoonilise poeemi “Tapiola”, muusika Shakespeare´i draamale “Torm” ja mõned laulud. 1929.a. valminud “Kolm pala viiulile ja klaverile” opus 116 jäi Sibeliuse viimaseks helitööks.

64-aastane helilooja, kes oli veel täie tervise juures, loobus loomingulisest tööst.

Vanameistrit külastasid “Ainolas” silmapaistvad inimesed. Oli päevi, kus külalistevoolu tuli piirata.

Oma eluõhtul oli vanameister hea tervise juures ega loobunud igapäevastest harjumuslikest jalutuskäikudest. Surm tabas teda 20.septembril 1957.a. Ta sängitati Järvenpääle koduaeda.

Kasutatud kirjandus:

Eesti NSV Rahvaloomingu maja “loengukontsert “Jean Sibelius”, 1965.a.